

ק"פ 30141/04/19 - ניר שובר נגד אורן בוקור

בית משפט השלום בחיפה

05 יולי 2021

ק"פ 30141-04-19 שובר נ' בוקור

קב' השופט גיל קרזבום, סגן נשיא
הקובל

ניר שובר

נגד

הנאשם

אורן בוקור

נוכחים:

ב"כ הקובל: עו"ד יואל גולדברג והקובל בעצמו

ב"כ הנאשם: עו"ד גב' יעל תותחני והנאשם בעצמו

הכרעת דין

החלטתי לזכות את הנאשם מהעבירה המיוחסת לו בקובלנה.

עובדות כתב הקובלנה

1. על פי עובדות כתב הקובלנה הקובל שימש כיועצה האישי של ראשת-העיר חיפה, וניהל עם רעייתו בתי קפה הידועים בשם "קפה היינה". בין הקובל לבין הנאשם התנהלו קשרי מסחר במסגרתם הנאשם סיפק לבתי הקפה מוצרים שונים. לטענת הקובל הנאשם פתח בהליכי הוצל"פ אגרסיביים כנגד הקובל ורעייתו אשר כפרו בגובה החוב. עוד טען הקובל, הנאשם החל לאיים עליו ועל רעייתו כי במידה שלא ישלמו את החוב הוא "יטפל בהם".

לטענת הקובל, הנאשם החל להפיץ בעיר חיפה, כי הקובל הוא נוכל ורמאי, כל זאת על רקע כישלון מסחרי, כאשר הקובל מעולם לא רימה איש, ואין לו כל עבר פלילי.

נטען כי ביום 4.4.2019 פרסם הנאשם באינטרנט את המילים הבאות: "**מגיע לו ואף יותר! גנב ונוכל שחייב שכומי עתק לספקים ששירתו אותו בהיינה. אם הוא כשל בניהול בית קפה קטן ורימה עשרות אם לא מאות אנשים, למה ולמי בדיוק הוא יכול לייעץ?**" (להלן: "הפרסום").

לטענת הקובל, הפרסום הנ"ל מהווה עוולה עפ"י סעיף 6 לחוק איסור לשון הרע, תשל"א - 1971. הקובל הוסיף וטען כי הנאשם ביצע העבירות בנסיבות מחמירות, בשים לב לחומרת הפרסום והיותו שקרי וזדוני.

לא שנויים במחלוקת

· העובדה, שהנאשם היה זה שכתב את הפרסום.

· מועד כתיבת הדברים.

· האתר שבו הדברים נכתבו.

במחלוקת

· האם הוכח פרסום.

· האם מדובר בלשון הרע במובנו הפלילי, ובפרט האם הוכח היסוד הנפשי, קרי כוונה לפגוע בקובל.

· טענת הנאשם, לפיה הדברים שרשם אודות הקובל הינם דברי אמת, וקיים אינטרס ציבורי בפרסומם.

דין והכרעה

אופן התנהלות הקובל

2. אני מוצא לנכון להתחיל דווקא באופן התנהלות הקובל מהטעם שיש בה כדי להצדיק את זיכוי של הנאשם ללא קשר לשאלה, האם הוכחו יסודות העבירה אם לאו.

ריבוי הליכים וחשש ממשי למניע נקמני מצד הקובל

3. מסתבר, שהקובל פועל כנגד הנאשם במספר חזיתות ביחס לאותו הפרסום או בקשר אליו.

4. חזית אחת הינה כתב תביעה על סך ₪ 150,000 שהוגש כנגד הנאשם בתאריך 22.5.19 (כחודש וחצי לאחר הגשת קובלנה זו), בגין עילת איסור לשון הרע, בין היתר ביחס לפרסום נשוא הקובלנה.

5. אמנם חוק לשון הרע מתיר את שני הסעדים (פלילי ואזרחי), אך הדבר יכול להצביע על קיומו של מניע אחר כגון השתקת ביקורת ו/או ניסיון להתנקם בנאשם.

ראה בהקשר זה דברי כב' הנשיא (בדימוס) א. ברק **ברע"פ 9818/01 ביטון נ' סולטאן** פ"ד נ"ט(6) 554 (להלן: "**סולטאן**");

"...אין לשכוח שתכליתן הטלת אחריות פלילית בגין ביטוי פומבי. זהו כלי חמור ורציני, וכך יש להתייחס אליו. לא בכדי מגלה המשפט המשווה נטיה גוברת לצמצום הסנקציה הפלילית בגין לשון הרע, כאשר עיקר ההתדיינות בעניין זה מתנהלת במישור האזרחי, תוך מתן אפשרות לפסוק פיצויים לדוגמא... ככלל, לא נועד ההליך הפלילי ליישוב יריבויות אישיות או לריצוי מעשי נקם" (ס' 47 לפסק הדין).

ראה גם בג"צ 4957/08 שורת הדין ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה, [פורסם בנבו] פסקה 15, שם נאמר בין היתר כי:

"אף שהקובלנה הפלילית מונעת על ידי אדם פרטי, על פי רוב בשל אינטרס פרטי מובהק, מדובר בהליך פלילי במהותו שתוצאותיו פליליות, ועלולות לשלול מאדם חירויות יסוד באמצעות סנקציה פלילית שתוטל עליו... שימוש בלתי נכון או בלתי ראוי באמצעי הקובלנה הפרטית עשוי לשאת צורות שונות. הוא עשוי לשמש אמצעי פסול לניגוח נאשם לצורך קידום מטרות של נקמה אישית... והוא עשוי להוות אמצעי בידי הפרט בנושא בעל אופי ציבורי מובהק, שאינו הולם כלל מתכונת דיונית זו, גם אם ניתן לשבצו במובן הטכני ל'עבירות קובלנה פרטית'" (פסקה 17 לפסק הדין). ההדגשות שלי ג.ק.

6. בענייננו, מתעורר חשש ממשי לקיומו של מניע נקמני. כך לדוגמא, בחקירתו הנגדית נשאל הקובל האם חשוב לו שהנאשם יחזור בו מהדברים, והשיב: "לא, זה ממש לא חשוב לי. אני רוצה שיכאב לו, אני רוצה שהוא ירגיש כמו שאני הרגשתי בחצי שנה השחורה שהייתה לי, כי מן הסתם לא רק הוא טיפס עליי באותה חצי שנה. בן אדם שנמצא קרוב לראש העיר, היה מסע מתוזמר ומתוזמן וזה בסדר, אני התכוונתי לזה. אבל פה, במקרה הזה כאב לי מאוד. כי זה לא 'עברייני'. עברייני זה כללי. זה 'רמאי ונוכל', ולא רק זה..." (עמ' 71 ש' 20-24 לפרוטוקול מיום 08/01/20).

7. במילים אחרות, המניע להגשת הקובלנה הינו בעיקר רצונו של הקובל לגרום לנאשם כאב וסבל. לא לשם כך נועד מוסד הקובלנה, ואל לו לבית המשפט לתת יד למעשה נקמנות מצד הקובל על בסיס יריבות אישית.

8. מסקנה זו מתחזקת נוכח האופן בו הקובל נוהג בסלחנות ביחס לאמרות אחרות חמורות לא פחות. במהלך חקירתו הנגדית הודה הקובל כי כבר נתקל בפרסומים שכינו אותו: "עברייני בכל התחומים שאתה נוגע בהם" (להלן: "הפרסום האחר"). הקובל הוסיף בהקשר זה: "אז שיכתבו עברייני, זה לא נוכל ורמאי. עברייני זה גם מישהו שעבר באור אדום ועברתי לצערי פעם אחת בחיי באור אדום. ועברייני זה גם מישהו שחונה בכחול לבן ולא שם פנגו וקיבל 100 שקל קנס. עברייני זה מנעד רחב" (עמ' 66 ש' 3-6 לפרוטוקול מיום 08/01/20).

לטענת הנאשם, הפרסום האחר מתייחס אף הוא לפוסט של מר גלבהרט, אך לא הובאה כל ראיה בהקשר זה, ולא הוצגו כל התגובות לפוסט.

כך או כך, הקובל אישר שהוא אכן מכיר את הפרסום האחר ולא פעל כנגד המפרסם. יש לתהות על כך שהקובל "מוחל" למי שמכתיר אותו כ"**עבריין בכל התחומים בהם הוא נוגע**", אך בוחר להגיש קובלנה פלילית דווקא ביחס לפרסום הנדון. יש בדברים כדי לחזק את הרושם, לפיו הקובל הגיש את הקובלנה כנגד הנאשם ממניעים אישיים הקשורים בסכסוך הכספי שביניהם.

הקובל הגיש כנגד הנאשם קובלנה נוספת בקשר לאותו הפרסום

9. הקובל הגיש כנגד הנאשם קובלנה פלילית נוספת הקשורה בפרסום נשוא הקובלנה הנוכחית. אמנם קובלנה זו לא הוגשה לעיונו של בית המשפט, אך היה זה ב"כ הקובל שהצהיר על כך (לאחר שהצדדים הגישו סיכומיהם) במסגרת עתירתו לפסילת מותב זה, וכדבריו: "**במידה ובית המשפט לא יפסול את עצמו הנאשם יחזור בו מהקובלנה, הואיל וכבר הגיש קובלנה נוספת כנגד הנאשם המתייחסת לפרסום זה במועדים אחרים....**" (ס' 9 לתגובת הקובל מיום 31.5.21 - ההדגשה שלי ג.ק.).

ברי, כי אין ביכולתי להכריע (וגם לא התבקשתי) בשאלה, האם יש בעצם הגשת קובלנה הנוספת כדי ליצור חשש לפיצול אישומים או העמדת הנאשם בסיכון כפול להרשעה. מכל מקום, נראה כי הקובל עושה שימוש תכוף בהליך הקובלנה שהוא "כלי חמור ורציני", ביחס לאותו נאשם ובקשר לאותו הפרסום.

חשיפה אסורה של בית המשפט להליך פלילי נוסף שהוגש נגד הנאשם

10. יש טעם לפגם, וזאת בלשון המעטה, בעובדה, שהקובל חשף את בית המשפט לקיומה של קובלנה נוספת שהוגשה על ידו כנגד הנאשם. אין בעובדה שהקובל הינו אדם פרטי, כדי להתיר לו לעשות כן, ועליו לנהוג בהקשר בדיוק כמו רשויות התביעה, ולהימנע מגילוי הליכים שאסור שבית המשפט ייחשף אליהם, בוודאי טרם קיומה של הכרעת הדין.

לסיכום אופן התנהלות הקובל

11. אופן התנהלות הקובל במקרה זה מצדיק במידה רבה את דברי הביקורת המושמעים חדשות לבקרים על מוסד הקובלנה הפלילית. דברי הביקורת באו לידי ביטוי גם בהצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 74) (ביטול קובלנה) תשע"ו - 2016, מיום 10/2/16 שעניינה ביטול מוסד הקובלנה הפרטית. בהקשר זה ניתן למנות בין היתר את: החשש מניהול הליך פלילי לא ענייני ולא מקצועי (בענייננו, חשיפת בית המשפט לקיומה של קובלנה נוספת), החשש, שאופן התנהלות הקובל קשור במניעים אישיים ורצון עז להשגת הרשעה (בענייננו, רצונו של הקובל להכאיב לנאשם), זאת, להבדיל מרשויות התביעה שפועלות בעיקר

לטובת האינטרס הציבורי, ולא מתוך מניע נקמני. כך גם אין להתעלם מהצורך באחידות באכיפת הדין הפלילי, והפעלת שיקול דעת בכל הנוגע לאופן השימוש בכלי הפלילי (בעניינו, הקובל הגיש כנגד הנאשם שתי קובלנות הקשורות באותו הפרסום).

עבירת איסור לשון הרע

12. בהתאם לסעיף 2 (א) לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק"), "פרסום" "לעניין לשון הרע - בין בעל פה ובין בכתב...". בהתאם לסעיף 6 לחוק: "המפרסם לשון הרע, בכוונה לפגוע, לשני אנשים או יותר זולה הנפגע, דינו - מאסר שנה". על מנת לבסס הרשעה, על הקובל להוכיח מספר תנאים מצטברים: פרסום לשני אנשים או יותר; לשון הרע בפרסום; כוונה לפגוע בשמו הטוב של הקובל.

הוכח פרסום

13. בתאריך 2.4.19 פרסם מר שמואל גלבהרט בעמוד הפייסבוק שלו את העובדה, שהקובל חויב לשלם לו סכום של ₪ 24,500 במסגרת תביעת לשון הרע (ר' מוצג ת/5). בתאריך 4.4.19 בתגובה לאותם דברים כתב הנאשם באותו דף פייסבוק את הדברים הבאים: "מגיע לו ואף יותר! גנב ונוכל שחייב סכומי עתק לספקים ששירתו אותו בהינה. אם הוא כשל בניהול בית קפה קטן ורימה עשרות אם לא מאות אנשים, למה ולמי בדיוק הוא יכול ליעץ" (ר' מוצג ת/1).

דף הפייסבוק של מר שמואל גלבהרט כלל יותר משני אנשים (לפחות חמישה בני אדם נוספים כולל מר גלבהרט) - ר' מוצג ת/1.

14. בהתאם הוכחה דרישת ה"פרסום" כמפורט לעיל. לציין, שגם הנאשם לא עמד בסיכומיו על טענתו לפיה לא מדובר בפרסום, ורק ביקש לדחות את הטענה לפיה מדובר בפרסום שזכה לתפוצה נרחבת (ר' ס' 14 לסיכומי הנאשם).

15. אשר לטענת הקובל לפיה הפרסום זכה לתפוצה של מעל מיליון איש (עמ' 47 ועמ' 63-64 לעדותו בפרוטוקול מיום 08/01/20 וס' 66 לסיכומיו). אינני סבור שעלי להידרש להיקף התפוצה במסגרת הליך זה, וזאת משני טעמים מרכזיים: ראשית, מדובר בטענה עובדתית, שכלל לא צוינה בכתב האישום, והנאשם אינו צריך להתגונן מפניה. שנית, אין לטענה זו כל משמעות לאחר שכבר קבעתי שהוכח פרסום.

הפרסום מהווה "לשון הרע"

16. "מגיע לו ואף יותר! גנב ונוכל שחייב סכומי עתק לספקים ששירתו אותו בהינה. אם הוא כשל

בניהול בית קפה קטן ורימה עשרות אם לא מאות אנשים, למה ולמי בדיוק הוא יכול ליעץ".

המילים "גנב ונוכל" בפני עצמן קשות ובוטות הן, ולא יכולה להיות מחלוקת כי מדובר בפרסום שעלול לפגוע באדם במשרתו. בהתאם, מדובר בפרסום, שיש בו כדי להוות "לשון הרע". הנאשם עצמו לא טען אחרת.

היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בפלילים בעבירת איסור לשון הרע - הדין החל

17. היסוד הנפשי נקבע בסעיף 6 לחוק: "בכוונה לפגוע".

בעניין **סולטאן** נדונה בהרחבה סוגיית היסוד הנפשי, ומשמעות המונח "בכוונה לפגוע", ובפרט השאלה האם נותרה בעינה ההלכה, לפיה אין להחיל את הלכת הצפיות בעבירה לפי ס' 6 לחוק, שאלה עליה כב' הנשיא א. ברק (כתוארו אז), השיב בשלילה:

"במצב זה אינני סבור שנכון לסטות מן ההלכה הקיימת, ולפיה כלל הצפיות אינו חל בעבירת לשון הרע. עוסקים אנו בהגבלה באמצעים פליליים של חופש הביטוי. זוהי הגבלה חריפה וקיצונית. יש לתחמה לגבולות המדויקים של התכלית שלשמה היא נוצרה...באנו אפוא למסקנה שגם כיום אין להחיל את כלל הצפיות על עבירת לשון הרע. נוכח זאת כדי לבסס את האישום חייב התובע להוכיח, מעבר לספק סביר, כי מי שפרסם את לשון הרע התכוון לפגוע באמצעות הפרסום" (ס' 29 לפסק הדין).

בשאלה האם די בפרסום עצמו (נוסח ותוכן) כדי לבסס קיומה של כוונה לפגוע, נאמר:

"כי בית-המשפט אינו בוחן כליות ולב. אין בכוחו לחדור למוחו של הנאשם בחיפוש אחר כוונתו. לשם כך עליו להעריך את הראיות הנסיבתיות הסובבות את המעשה, ולפיהן לקבוע אם הוכחה כוונתו של הנאשם מעבר לספק סביר...הפרסום הוא אחד מאותן ראיות נסיבתיות. טול למשל פרסום הכולל חרפות וגידופים בלבד נגד פלוני, ללא כל תוכן או הקשר אחר. במצב זה נקל להסיק מן הפרסום לבדו שכוונת המפרסם בפרסום אחת הייתה - לפגוע. מסקנה זו נובעת מן ההנחה העובדתית, ולפיה אדם מתכוון להשלכות הטבעיות של מעשיו. פרסום דבר שכולו נאצה בלא כל סיבה אחרת יתפרש כפרסום שכוון לפגוע" (ס' 29 לפסק דינו של כב' הנשיא ברק).

בית המשפט בעניין **סולטאן** חזר על העקרונות המנחים ועל מטרת החקיקה העומדת ביסוד האחריות הפלילית לפרסום לשון הרע, כפי שנקבעו בע"פ 677/83 **שמואל בורוכוב נ' זאת יפת** :

"ארבעה הם העקרונות המנחים בפרשנות עבירת לשון הרע: חופש הביטוי והחופש

האישי (מפני סנקציה פלילית) של הנאשם, מזה, וזכות הקורבן לשמו הטוב והאינטרס הכללי בשלום הציבור, מזה. בעוד הזכות לשם טוב מוגנת באמצעות העילה האזרחית, הרי שלשם הבטחת האינטרס של שלום הציבור נוצרה העבירה הפלילית... (ס' 2 לפסק דינו של כב' השופט א. רבלין).

"... מטרה זו אינה יכולה להתמצות באינטרס של הפרט להגנה על שמו הטוב. אינטרס זה מוגן במישור האזרחי, ואין פגיעה בו כשלעצמה מצדיקה אחריות פלילית... המטרה החקיקתית, העומדת ביסוד האחריות הפלילית, חייבת להיות קשורה, מטבע הדברים, באינטרס ציבורי, אשר הפגיעה בו יש בה כדי להצדיק, בנוסף לאחריות האזרחית, גם סנקציות פליליות. אינטרס ציבורי זה הוא המשתקף איפוא בביטוי 'בכוונה לפגוע' אשר בסעיף 6 לחוק. אינטרס ציבורי זה חייב לקחת בחשבון לא רק את האיזון בין חופש הביטוי לבין הזכות לשם הטוב, אלא חייב הוא להתחשב גם בחופש האישי מסנקציה פלילית מזה ובשלום הציבור מזה... החופש האישי וחופש הביטוי נסוגים, כאשר קיים רצון לפגוע באחר. אותו רצון לפגוע מצדיק התערבות ציבורית בהגנה על היחיד, שכן שלום הציבור נפגע, מקום שאדם מפרסם לשון הרע מתוך רצון או מתוך מטרה או מניע לפגוע. גם אם פגיעה כזו מסתברת היא ברמת ודאות גבוהה - לא קיים אותו אינטרס ציבורי, המצדיק הטלת אחריות פלילית בנוסף לאחריות האזרחית" (ס' 25 לפסק דינו של כב' הנשיא ברק).

"נראה לי, איפוא, כי מבין האופציות הלשוניות, הטמונות בביטוי 'בכוונה לפגוע', יש לבחור באותה אופציה, המדגישה את האינטרס הציבורי. דבר זה מחייב, לדעתי, לפרש את הביטוי 'בכוונה לפגוע' כמשתרע על הרצון או על המטרה או על המניע לפגוע באחר, תוך שלילת פגיעה שאינה רצונית אך המסתברת במידת ודאות רבה..." (ס' 25 לפסק דינו של הנשיא ברק - ההדגשות שלי ג.ק.).

18. מן המקובץ ניתן ללמוד על מספר קווים מנחים לצורך בחינת שאלת התקיימות היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בעבירת לשון הרע.

ראשית, על הקובל להוכיח כוונה פלילית להרע לקובל, ובהקשר זה לא חלה "הלכת הצפיות". על הקובל להוכיח, שהנאשם התכוון לפגוע בקובל, ולא די בכך, שהנאשם צפה באפשרות גבוהה, שהדברים שפרסם אכן יפגעו בו, או שזו עלולה להיות תוצאת הפרסום. ככל שמעשה הפרסום של הנאשם נעשה, מבלי שהוא התכוון לפגוע בקובל, הרי שהוא לא עבר עבירה פלילית. עם זאת, יכול שהוא יהא אחראי לקיומה של עוולה אזרחית.

שנית, הרף הנדרש להרשעה הינו הרף הנדרש בכל הליך פלילי, קרי: מעבר לספק סביר. לציין, שבעבירת איסור לשון הרע יש בהצבת רף הוכחה גבוה כדי למנוע חשש מהרחבת היקפה של העבירה, על חשבון חופש הביטוי. הערך המוגן הגלום בעבירה הפלילית של לשון הרע הינו שלום הציבור מפני גילויי שנאה ואלימות, ולא האינטרס של הקובל להגנה על שמו הטוב.

שלישית, תוכן הפרסום עצמו מהווה ראיה נסיבתית, ככל ראיה אחרת, להוכחת "כוונה לפגוע". ככל שתוכנו בוטה ומשתלח יותר, כך קל יותר יהיה להצביע על "כוונה לפגוע".

הקובל לא הוכיח את היסוד הנפשי הנדרש

19. לאחר ששקלתי את כלל הנסיבות, תוך מתן דגש לעובדה שמדובר בעבירה פלילית, להבדיל מהעוולה האזרחית של לשון הרע, הגעתי לכלל מסקנה, לפיה היסוד הנפשי לא הוכח מעבר לספק סביר.

20. לשיטת הקובל, יש בנוסח הפרסום כדי ללמד על אופיו הפוגעני, ועל "כוונה לפגוע" בקובל. אלא שבמקרה זה הדברים אינם פשוטים וחד משמעיים כפי שמבקש הקובל לטעון, ולא די בנוסח הפרסום כדי לבסס את היסוד הנדרש מעבר לספק סביר, ואסביר.

21. לצורך בחינת היסוד הנפשי יש לבדוק את ההקשר בו הדברים נרשמו. כבר נפסק לא פעם, כי:

"משמעותה של התבטאות אינה נגזרת אך ורק מפירושן המילולי או הבלשני המדויק של המילים שבהן נעשה שימוש. נסיבות חיצוניות הסובבות את הפרסום, ההקשר בו נאמרו הדברים - כל אלה, וכיוצא באלה, יש בהם כדי ללמד מהו, אל נכון, פירושן של הפרסום" (רע"א 10520/03 בן גביר נ' דנקנר).

22. בענייננו, לא מדובר בפרסום שהסתכם במילות גנאי בלבד. את המילים "גנב ונוכל" יש לבחון בהקשר של הפרסום כולו, והרקע הכללי לרישומם. מקריאת הפרסום כמכלול ניתן להבין, כי מדובר בדברים שנאמרו בהקשר ה"עסקי", והאופן בו הקובל ניהל את עסקיו. קרי, חרף בוטות הפרסום, אין מדובר בפרסום המציג את הקובל כ"גנב ונוכל" במובן ה"פלילי", אלא בפרסום מתייחס לאופן התנהלותו העסקי. הדברים מתיישרים גם עם העובדה שבין הקובל לנאשם (ואנשים נוספים) התנהלו הליכים משפטיים הקשורים בעסקיו של הקובל. בנוסף, סופו של הפרסום: **"למה ולמי בדיוק הוא יכול לייעץ"** מלמד על כך, שהנאשם ביקש להצביע על הקשר שבין אופן התנהלותו העסקית של הקובל לבין יכולתו למלא תפקיד ציבורי.

23. מובן, שאיסור לשון הרע אינו מוגבל לאמרות "פליליות", אך יש בעובדה שמדובר בפרסום הנוגע לאופן התנהלותו העסקית של הקובל, כדי להפחית מחומרת הפרסום, ומיקודו בפן האזרחי של הדברים. גם אם אין בכוחו של ההקשר בו הדברים נרשמו כדי לשלול את היסוד הנפשי הנדרש, יש בו כדי לצבוע את הפרסום בגוון המתאים.

למעשה, מדובר בפרסום, שעיקרו הצגת הקובל כאדם לא ישר ונכלולי שכשל בניהול עסקיו, ושאינו מסוגל לייעץ

במסגרת תפקידו הציבורי.

גרסת הנאשם בנוגע ליסוד הנפשי

24. בחקירתו הראשית הנאשם פירט באריכות את אופן התנהלותו העסקי של הקובל מולו (עמ' 11 ש' 33-31 לפרוטוקול מיום 08/03/20). הנאשם לא ידע להעיד באופן מפורט או מדויק על פרטי תיק ההוצל"פ וגובה החוב במועד הפרסום (ר' בהקשר זה עמ' 33 ש' 18-24 לפרוטוקול מיום 08/03/20).

בהמשך הנאשם הסביר, כי הדברים נרשמו בתגובה לאותו פוסט (5/ת) של מר גלבהרט: "פרסמו את זה באיזו שהיא קבוצה חיפאית... זה קפץ לי מול העיניים. וכל הדבר הזה בעצם מתנקז לי, התגובה הזאת זה בעצם התנקזות של כל מה שאני הבנתי אותו בשנתיים, ב-3 השנים שקדמו לזה. אנחנו עברנו איתו ייסורי גיהנום. פריצות וסיפורים ושקרים וטלפונים והודעות. אנחנו לא פעלנו לסיטואציה הזאת. אנחנו לא רצינו להיות בה מלכתחילה...אני יודע להתנהל עם חייבים. מה זה יודע? אף פעם אתה לא מוכן לזה. אבל יש דרך להתנהל עם חייבים...אני אומר, מתוך ניסיון אני יודע. אבל היות וזה לא משהו סטנדרטי וזוהי מרמה, הייתי חייב בעצם להקיא את התגובה הזאת לפוסט הזה שפורסם (עמ' 15 ש' 1-13 לפרוטוקול מיום 08/03/20).

לשאלת בית המשפט מה הייתה מטרת הפרסום, השיב הנאשם: "מבחינתי להביא לידיעת הציבור מה, מה לעזאזל הולך פה. אני מאמין שזכות הציבור לדעת מי עומד בראש העיריה או משנה לראש העיריה או לסגן ראש, אני לא יודע בדיוק מה התפקיד שלו אפילו. יועץ ראש העיר...אני חושב שזו בושה וחרפה שהאדם שניכל אותי ועדיין מנכל. עדיין, עומד פה בבית משפט וטוען ואומר שקרים בשבועה, עומד בראש עיריה. לא שחלילה אני מנסה לפגוע לו בפרנסה, כבוד השופט. זו לא המטרה שלי. אני חושב באמת ובתמים שזכות הציבור לדעת. באמת ובתמים. יש פה עובדות שאין עליהן בכלל עוררין. בכל כך הרבה כיוונים. אז זהו. אז זו הייתה המטרה שלי והכוונה שלי. לא הייתה לי שום מטרה זדונית אחרת לפגוע, אני לא יודע, באיזה תיאוריית קונספירציה. זה לא קיים אצלי. אני מעולם לא עשיתי שיימינג, ורשמתי על אף חייב שלי ולו מילה אחת שחוקה. אפילו לא אחת. זה מעולם לא קרה" (עמ' 50 ש' 30 - עמ' 51 ש' 4 לפרוטוקול מיום 08/03/20).

לטענת הנאשם, הוא רשם את הדברים כתגובה ספונטאנית לפרסומו של מר גלבהרט. עוד הסביר, כי הוא האמין שזכות הציבור לדעת מי הוא האדם שמייץ לראשת העיר. הנאשם הדגיש בעדותו בפניי, שלא הייתה לו כל כוונה זדונית לפגוע בקובל.

25. הסבריו של הנאשם לא נסתרו בשום שלב, והקובל לא חקר את הנאשם על גרסתו לפיה לא התכוון לפגוע בקובל. מצופה היה מהקובל לחקור את הנאשם בסוגיה כה מהותית העומדת בלב שאלת היסוד הנפשי הנדרש להרשעה. כמצוטט לעיל, הנאשם השיב לשאלת בית המשפט כי לא התכוון לפגוע בקובל, אלא להביא את הדברים לידיעת הציבור. הקובל לא הציג לנאשם ולו שאלה אחת בהקשר זה. כך לדוגמא, מצופה היה מהקובל, לכל הפחות, להטיח בנאשם כי מטרת הפרסום הייתה לנקום בו ולפגוע בו נוכח אותו

חוב כספי וכד', אך הקובל נמנע מכך. בהקשר זה אפנה לכלל, לפיו: "החובה לחקור בכל נקודה של אי הסכמה: "היריב חייב במסגרת החקירה שכנגד, לחקור את העד במישרין ובמפורש בכל נקודה שבה חולקים על דבריו: ראשית - על מנת לחדד את השנוי במחלוקת ולהעמיד את העד על כך שאין נותנים אמון בדבריו באותה נקודה; שנית - על מנת לאפשר לעד לבחון עצמו מחדש, לחזק או לסטות ממנה; ושלישית - והיא העיקר - על מנת לאפשר לבית המשפט להתרשם מן הצורה שבה העד "מגן" על גרסתו. אשר על כן, כאשר לא מציבים לעד שאלות בחקירה שכנגד בקשר לנושא מסוים, ההנחה היא - בהעדר הסבר סביר אחר - כי אין חולקים על דברי העד באותו נושא." (ראה ה ספרו של כב' השופט קדמי 'על הראיות', 2009, בעמ' 1949).

ייתכן, שהקובל סבר כי די בתוכן הפרסום כדי לבסס את היסוד הנפשי, אך משהנאשם העיד באופן מפורש על מטרת הפרסום, חובה היה על הקובל לחקור אותו בעניין, ויש בהימנעותו מלעשות כן כדי לחזק את גרסת הנאשם בכל הנוגע למטרת הפרסום.

26. אני נותן אמון בגרסת הנאשם לפיה מדובר היה באמירה ספונטאנית ובלתי מתוכננת. בהקשר זה אין להתעלם מהעובדה, שלא מדובר בפרסום יזום של הנאשם בעמוד אישי וכד', כי אם בתגובה לפוסט של מר גלבהרט, ויש בכך כדי לחזק את העובדה שמדובר באמירה ספונטאנית ובלתי מתוכננת. עובדה שיש בה כדי לתמוך בטענת הנאשם לפיה לא התכוון לפגוע בקובל.

לא הוכחה טענת הקובל לפיה הנאשם איים עליו עובר לפרסום

27. עניין נוסף הקשור בשאלת היסוד הנפשי הינה טענת הקובל, לפיה עובר לפרסום, הנאשם איים על הקובל ואשתו "כי במידה ולא ישלמו, הוא יטפל בהם". "עובדה" זו צוינה בכתב הקובלנה על מנת להצביע על התנהגות הנאשם עובר לפרסום. התנהגות שהגיעה עד כדי דברי איום ממש, והמשכה באותו פרסום נשוא הקובלנה. קרי, הפרסום היווה המשך ישיר לדברי האיום, עובדה שיש בה כדי להצביע על כוונה לפגוע.

להוכחת דברי האיום הקובל הגיש עותק מבקשתו בטענת פרעתי (ת/2), אליו צורף תצהירה של אשתו הגב' לארה שובר, אשר פירטה בסעיף 4 לתצהירה כי הנאשם ושותפו: "**איימו עלי כי ישלחו עבריינים לטפל בי וכי יש דרך אחרת לטענתם לסלק חוב**". אשתו של הקובל לא זומנה כעדת תביעה.

בעדותו הראשית התבקש הקובל להתייחס לתוכן התצהיר ואישר את האמור בו: "**אני מכיר לחלוטין והכל נכון**" (עמ' 16 ש' 16 לפרוטוקול מתאריך 8.1.20). בחקירתו הנגדית נשאל הקובל על מהות האיום, והשיב: "**תראי, האיום היה כללי. 'יש עוד דרכים לטפל'. זה מה שאני זוכר. אני לא יכול להגיד לך את המילים המדויקות, איך נאמר, זה היה ברחוב... זה היה מזמן. אני לא נכנס לגופו של איום... היה איום כללי - 'נדע איך לטפל בך'. 'יש עוד דרכים לטפל בך'. הקובל עומת עם תוכן התצהיר והשיב: "הוא לא שלי, הוא של אשתי... אני קראתי את זה, אני ראיתי את זה... אני לא שמעתי אותו..."**" (עמ' 35 ש' 5 - עמ' 36 ש' 5 לפרוטוקול מיום 8.1.20 - ההדגשות שלי ג.ק).

במילים אחרות, הקובל סמך בעדותו על תצהירה של אשתו, שלא זומנה לעדות מטעמים השמורים עם ההגנה, והדברים נותרו בגדר עדות מפי השמועה. יש בעובדה, שהקובל נמנע מזימון אשתו למתן עדות כדי להחליש את גרסתו. בהקשר זה כבר נאמר לא פעם, כי אי הבאת ראיה שיש בה כדי לתמוך בטענת צד כזה או אחר, עשויה להוות חיזוק לראיות הצד השני.

התנהגות כזו בהעדר הסבר סביר פועלת לחובתו של הנוקט בה - ראה ע"פ 69/82 רפאל בן אלישע אלמגור נ' מדינת ישראל. בענייננו, מדובר באשת הנאשם, ולא הייתה כל מניעה מצד הקובל לזמנה לעדות, ולא ניתן כל הסבר לאותה הימנעות.

בנוסף, הקובל לא חקר את הנאשם על טענת האיום, ויש בהימנעותו זו כדי להחליש את גרסת הקובל בהקשר זה.

למעלה מן הנדרש אפנה גם להחלטתה של כב' הרשמת בדריה חסן מיום 18.1.21 בטענת פרעתי בתיק ההוצל"פ, במסגרתה התייחסה כב' הרשמת גם לטענת האיומים: "**בענין זה אדגיש כי עדותה של גב' שובר בנוגע לאיומים לא היתה משכנעת ולא הותירה עלי רושם חיובי במיוחד ודבקו בה סתירות...**" (עמ' 10 ו-11 להחלטה). יובהר, כי היה זה הקובל שצירף את החלטת הרשמת לסיכומיו, ללא כל הסתייגות מתוכנה.

28. בהתאם יש לקבוע שטענת הקובל, לפיה הנאשם איים עליו עובר לפרסום, לא הוכחה במידה הנדרשת במסגרת הליך זה, ולטעמי לא הוכחה כלל.

סיכום ביניים

29. את הפרסום יש לבחון כאמור בהקשר העסקי, קרי: האופן בו הקובל מנהל את עסקיו, ולא ניתן ללמוד ממנו על כוונה להציג את הקובל כגנב או נוכל במובן הפלילי. ללא קשר לשאלת אמיתות תוכן הפרסום, הקובל לא הוכיח כנדרש, כי המניע לפרסום קשור ברצונו של הנאשם לפגוע בשמו הטוב של הקובל או להזיק לו, ולא די רק בנוסח הפרסום, ובעובדה שהקובל היה חייב לנאשם כספים, כדי לבסס את היסוד הנפשי הנדרש.

כאמור, הקובל לא הוכיח כלל את טענתו לפיה הנאשם איים על הקובל ואשתו עובר לפרסום. בהתאם, לא ניתן לקשור בין אותו איום נטען למטרת הפרסום.

מנגד, הנאשם הוכיח, במידה הנדרשת ממנו, כי הפרסום לא נבע מתוך "כוונה לפגוע" בקובל. עדותו של הנאשם, לפיה לא התכוון לפגוע בקובל עשתה עלי רושם אמין וכאמור לעיל, היא לא נסתרה. אני מאמץ את הסבריו של הנאשם בכל הנוגע למטרת הפרסום.

כך גם יש בעובדה שמדובר בתגובה ספונטאנית לפוסט של מר גלברט ולא בפרסום מתוכנן, כדי לתמוך בטענת הנאשם בכל הנוגע למטרת הפרסום.

30. יש במכלול הראיות והנסיבות הנ"ל כדי לעורר ספק סביר ביחס לכוונת הנאשם לפגוע בקובל באמצעות הפרסום.

31. בהתאם יכולתי להורות כבר בשלב זה על זיכוי של הנאשם. עם זאת, אדון גם בשאלת אמיתות תוכן הפרסום, והאינטרס הציבורי שבו.

תוכן הפרסום אינו חוטא באופן בוטה לאופן בו הקובל ניהל את עסקיו

32. כאמור לעיל, את הפרסום ובפרט המילים "נוכל, גנב, רמאי" יש לבחון בהקשר העסקי בו הקובל התנהל ולא בפן ה"פלילי" של הדברים.

הגם, שההקשר בו הנאשם אמר את הדברים הינו עסקי, הנאשם עשה שימוש במילים חריפות ותוכן הפרסום אינו מדויק ובחלקו אף מוגזם. מכל מקום, לצורך ביסוס טענת הגנת "אמת דברתי" אין צורך בזהות מוחלטת בין הפרסום למציאות, ודי בכך שתוכנו הכללי של הפרסום תואם את המציאות.

לאחר ששקלתי את טענות הצדדים ובחנתי את הראיות הגעתי לכלל מסקנה, לפיה לא מדובר בפרסום שקרי, ככל שהוא מתייחס לאופן התנהלותו העסקי של הקובל. הנאשם הוכיח במידה הנדרשת ממנו במסגרת הליך זה, כי התנהלותו העסקית של הקובל רחוקה מלהיות "נקייה" ו"תמת לב", ויש בה אף כדי ללמד על חוסר יושר.

33. על מידת ההוכחה הנדרשת מהנאשם, להוכחת הגנת "אמת דברתי", נאמר: "הכלל הוא, שאמנם אין קיימות אלא שתי מידות הוכחה - המידה הקיימת במשפט הפלילי (מעל לכל ספק סביר) והמידה הקיימת במשפט אזרחי (נטיית מאזן ההסתברות), אלא שבמקרה האחרון, וכשמדובר בטענת אמת הפרסום, עשוי הנתבע להידרש להביא כמות הוכחה, שמידתה תעמוד ביחס מתאים לרצינות תוכן הדיבה" (ע"א 670/79 הוצאת עתון הארץ בע"מ נ' מזרחי [4], בעמ' 186). עוד נאמר בהקשר זה, כי המידה הדרושה להוכחת אמיתות הפרסום בנתבע במשפט אזרחי ונאשם במשפט פלילי, היא אמנם אותה מידת הוכחה הדרושה במשפט אזרחי, אלא שככל שהפרסום חמור ובוטה יותר, כך גוברת מידת ההוכחה הנדרשת מהנאשם להוכחת אמיתות הפרסום (ראה דיני לשון הרע, אורי שנהר, "נבו" הוצאה לאור בע"מ מהדורת 1997, עמ' 247).

אם כך, מידת ההוכחה הנדרשת מהנאשם להוכחת הדברים, אינה נופלת ממאזן ההסתברויות ואף הולכת וגוברת

ככל שהפרסום בוטה יותר, אך אינה מגיעה כדי רמת ההוכחה הנדרשת מהקובל להוכחות עובדות כתב האישום.

התכחשותו של הקובל לשטר החוב עליו חתם

34. אין מחלוקת שהקובל חתם על שטר החוב ת/6. הקובל הודה בכך במסגרת הסכם שנחתם בין הצדדים ביום 23.11.17, וגם במסגרת טיעוניו בתיק זה.

לטענת ההגנה, הקובל התכחש לחתימתו על שטר החוב במסגרת התכתבויות שבין הקובל לכפיר לביא (שותפו של הנאשם). בתאריך 1.10.17 רשם הקובל את הדברים הבאים, בהתייחסו לשטר החוב: **"לא חתמתי על שטר חוב שקבלנו עכשיו מהוצאה לפועל זאת מרמה של העורך דין החלטתי ללכת ללשכה להתלונן עליו. פשוט נוכל!!!"** ובהמשך: **"הוא רמאי לא חתמתי על זה"**... **"תגיד לעורך דין שיסגור את התיק היום, אחרת גם אתה אל תפנה אלי יותר"** (ראה מוצג נ/6).

35. הקובל הקדיש חלק נרחב מסיכומיו לסוגיה זו וטען שיש להבחין בין החתימה על שטר החוב לבין תוכנו של השטר. לטענת הקובל, הוא מעולם לא הכחיש את עצם החתימה על שטר החוב, אך טען שהסכום המפורט בו הוסף לאחר חתימתו וללא ידיעתו, ומכאן הכחשתו את השטר. על מנת להוכיח את גרסתו זו הפנה הקובל לבקשתו ב"טענת פרעתי" (ת/2), אליה צורף ההסכם שנחתם בין הצדדים כבר ביום 23.11.17. בהסכם נרשם כי הקובל ושותפו גיא חתמו על שטר החוב, וכי יתרת החוב בתיק ההוצל"פ עומדת על 31,242.5 ₪ נכון ליום 28.9.17.

אין בהסכם הנ"ל כדי לתמוך בטענות הקובל. כל שניתן ללמוד מההסכם הוא, שבנקודת זמן מסוימת (מועד החתימה על ההסכם), הקובל אישר את קיומו של שטר החוב וחתימתו עליו. לציין, שאין בהסכם שצורף כל התייחסות לסכום הנקוב בשטר החוב, או רמז לכך שהסכום הנקוב בו נרשם שלא בידיעתו או הסכמתו של הקובל.

36. צודק הקובל בטענתו, לפיה הנאשם לא היה מעורה בתיק ההוצל"פ, ובנסיבות חתימת שטר החוב וכד', אך אין לכך כל נפקות. הנאשם שמע משותפו, מר כפיר לביא שהקובל מכחיש את חתימתו על שטר החוב, ואף קיבל ממנו את ההתכתבות בהקשר זה (עמ' 52 ש' 2-14 לפרוטוקול מיום 08/03/20).

מר כפיר לביא העיד ביחס ל-נ/6: **"פה בעצם הבנתי שמדובר במעשה נוכלות. ברגע שהוא אומר שהוא לא חתם על שטר חוב שהוא חתם מולי, אז,"** (עמ' 62 ש' 14-15 לפרוטוקול מיום 08/03/20). בהמשך העיד: **"הוא התכחש לחתימה על שטר חוב, קודם כל. שזה, ושזה התחיל להיות dirty, מלוכלך מהנקודה הזאת אז היו דיבורים גם על "שום דבר לא רשום עלי. לא תראו כלום". סוג של הברחת נכסים כזאת. בסדר"** (עמ' 68 ש' 27-29 לפרוטוקול מיום 08/03/20). בחקירתו הנגדית בתשובתו לשאלה מי מילא את הסכום הנקוב בשטר החוב, השיב: **"זה כנראה כתב יד של או גיא או של ניר. אני יודע של מי זה? או מישהו שניסה לכתוב בצורה, לא יודע מה. כי הוא נוכל. והוא יודע שהוא יגיע למצב שהוא יצטרך**

לפרוע את השטר והוא כותב בכתב של ילד קטן. את ראית את הכתב הזה?" (עמ' 75 ש' 27-24 לפרוטוקול מיום 08/03/20).

37. הפרשנות אותה מבקש הקובל לתת לאמור בנ/6, נותרה בגדר פרשנות. המסמך נ/6 הוגש ללא התנגדות הקובל לקבילותו או לאמיתות תוכנו. הקובל יכול היה לבקש ולחזור לדוכן העדים על מנת להתייחס לאמרותיו במסגרת נ/6, ויש להניח שהייתי נעתר לבקשתו, נוכח העובדה שהמסמך נ/6 הוגש רק במסגרת פרשת ההגנה, אך הוא לא עשה כן.

38. בנוסף, הסבריו של הקובל במסגרת סיכומיו אינם מתיישבים עם התכשורת המפורשת והחד משמעית לשטר החוב: **"לא חתמתי של שטר חובה שקבלנו עכשיו...הוא רמאי לא חתמתי על זה!!!"** (נ/6). הקובל מתכחש לחתימתו ואינו מוסיף או מסביר כי הוא בעצם מתכחש לסכום הנקוב בו.

39. אני ער לעובדה, שהפרסום נשוא הקובלנה מאוחר להסכם שנחתם בין הצדדים, אך אין בכך כדי לכרסם בטענת הנאשם לפיה הקובל הכחיש בשלב מוקדם יותר את חתימתו על השטר.

40. נוכח האמור לעיל יש לקבוע שהנאשם הוכיח ברמה הנדרשת ממנו את העובדה שהקובל התכחש בתאריך 1.10.17 לשטר החוב, ולחתימתו עליו.

יש באותה התכשורת מפורשת של הקובל לחתימתו על שטר החוב כדי ללמד על חוסר תום לב ועל ניסיונו לחמוק מתשלום חובותיו.

הוכח כי הקובל הכחיש חוב של יותר ממאה אלף ₪ וניסה לחמוק מתשלום

41. כך גם הוכח, שהקובל היה חייב מאות אלפי שקלים בגין הפרת התחייבות חוזית להשבת הלואה לגב' מלי מרוויץ (אשתו של עו"ד ירון מרוויץ שהעיד מטעם הנאשם).

הנאשם העיד כי הוא ידע על אותו החוב כבר במעמד הפרסום, וכדבריו: **"בזמנו הוא היה חייב לפחות לעוד שניים שאני מכיר. ספקים שלו. סדרי גודל של כמה עשרות אלפי שקלים. לפי מה שאמרו לי. לא ראיתי חשבוניות, לא ראיתי תיקי הוצאה לפועל. אני יודע על עורך דין מרוויץ, שמספר סיפור על נוכלות של מאות אלפי שקלים של ניר שובר. ומבחינתי אלה סכומי עתק. זה מה שאני ידעתי וזה מה שחשבתי שהציבור צריך לדעת"** (עמ' 53 ש' 8-13 לפרוטוקול מיום 08/03/20). גרסתו של הנאשם לפיה ידע על החוב לפני הפרסום, לא נסתרה.

42. בחקירתו הנגדית טען הקובל כי עו"ד ירון מרוויץ הפיל אותו בפח תוך ביצוע "קומבינות מס", וכדבריו:

"...אני הגעתי אליו עם קונה לעסק, לעורך דין מרויץ. ואז כשהקונה יצא החוצה הוא אמר לי 'אני קונה את העסק, אני קונה, לא הוא'. אם זה אתי או לא אתי את יכולה להגיד לי. ואני בתור ילד 24 אמרתי 'אה, הוא משלם עוד 50,000 יותר, בטח שאני אלך עם ירון, ויש לנו גם עריכת דין בפנים'. אז זה מה שהיה עם ירון. אז החלטנו ללכת אליו ונפלנו בפח עם ירון...ירון החתים אותנו על דברים הזויים, לא ידענו, הוא עשה קומבינות מס...." (עמ' 55 ש' 5-15 לפרוטוקול).

לציין שעו"ד ירון מרויץ העיד מטעם הנאשם, וכלל לא נשאל במסגרת חקירתו הנגדית על טענות הקובל לפיהן הוא הפיל אותו בפח, והחתים אותו על דברים הזויים משיקולי מס וכד' (ר' עדותו של עו"ד מרויץ מיום 25.10.20).

43. כחצי שנה לאחר עדותו של הקובל בפניי ניתן ביום 30.6.20 פסק הדין בעניין הנ"ל - תיק **11949-12-17 מלי מרויץ נ' ניר שובר ואח'**. פסק הדין הוגש כמוצג נ/7 ללא התנגדות הקובל.

מקריאת פסק הדין עולה שהקובל טען שההלוואה ניתנה לחברה בלבד, והכחיש בתוקף את טענת התובעת לפיה כספי ההלוואה נמסרו לידי. בית המשפט דחה את טענות הקובל וחייב אותו בתשלום בגובה 277,114 ₪. בהקשר זה אני מוצא לנכון להביא את קביעת בית המשפט כלשונה: "**אני דוחה, איפה, את טענת הנתבעים לפיה לא קיבלו לכיסם דבר מתוך כספי ההלוואה שהעמידה התובעת לחברה...**" (ס' 12 לפסק הדין - ההדגשה שלי ג.ק). לציין שבית המשפט אף אימץ את עיקר עדותו של עו"ד מרויץ ואין בפסק הדין רמז לטענות הקובל כנגד עו"ד מרויץ.

44. לשיטת הקובל, אין לתת לפסק הדין כל משקל במסגרת הכרעת הדין, זאת נוכח העובדה, שלא מדובר בחוב לספקים (כפי תוכן הפרסום). אכן לא מדובר בחוב לספקים, כי אם בחוב למי שהלוותה לנאשם כספים לטובת פעילות בית הקפה שבבעלותו, אך אין זה באמת משנה אם הקובל היה חייב מאות אלפי שקלים לספקים, או למי שהלווה לו כספים בקשר לעסק. בוודאי שאין בכך כדי להצביע על היותו של הפרסום שקרי וזדוני.

45. שוב נותר לתהות על האופן שבו ראוי ונכון לתאר את מי שקיבל הלוואה על סכום כה נכבד, וכאשר נדרש להחזירו, הכחיש את קבלתו. האם ניתן לכנות התנהלות זו כנוכלות או רמאות? שמא לא ניתן לתאר זאת במילים עדינות יותר כגון: "מפר התחייבויות", "מכחיש חובות", "טוען טענות שווא" וכד'. כך או כך, מדובר בהתנהלות המצביעה על ניסיון לחמוק מתשלום חובות, וחוסר תום לב.

הצנת מצג שווא מצד הקובל

46. בחקירתו הנגדית הקובל מאשר שביוני 2018 הוא פרסם "**את עסקו כעסק פעיל ומצליח**", ולשאלה מדוע הוא עושה כן, והאם לא מדובר במצג שווא נוכח קריסתו הכלכלית, הוא משיב: "**ברור שזה נכון. מה חשבת שאני אעשה? אני אמור לשדר לאנשים 'העסק קורס, אל תבואו לפה'?**" העסק הצליח ואנחנו

רצינו להמשיך לשדר עסקים כרגיל. מה אני אמור לעשות? לכתוב בעיתון 'קרסתי'... מה? למה אני צריך להכניס את כולם לזה שאני במצב כלכלי קשה? למה... למה? מה נכללות? לא שיתפתי את הציבור בבעיות הכלכליות שלי. אוי אוי אוי. אני לא ראיתי בן אדם שמודיע לכל העולם ואשתו 'אני בעיה כלכלית'. בן אדם שנמצא בסיטואציה כזו זו סיטואציה מאוד קשה" (עמ' 59 ש' 33 - עמ' 60 ש' 9 לפרוטוקול מיום 08/01/20).

47. אכן הקובל אינו חייב לשתף את כלל הציבור בבעיותיו הכלכליות, אך מנגד, פרסום לפיו "מדובר בעסק מצליח", כאשר הקובל יודע שהוא מצוי בקריסה כלכלית, אינו יכול להיחשב כהתנהגות ראויה או "תמת לב".

קביעת בית המשפט לפיה הקובל ביזה את החלטותיו

48. מטעם ההגנה הוגש פסק הדין בת"א 24636-04-14 אטיה נ' ניר שובר (נ/3), במסגרתו נקבע, כי הנתבעים, ובכללם הקובל חטאו בביזיון בית המשפט "והפרו ברגל גסה את כל הוראות בית המשפט..." (ס' 18 להחלטה). עוד נקבע בהחלטה, כי אין זו הפעם הראשונה, בה הנתבעים ביזו החלטות של בית המשפט. הביזוי מתייחס לאי קיום החלטת בית המשפט בקשר לבית הקפה שבבעלותו של הקובל. בית המשפט אף ציין בהחלטתו שאינו מאמין לטענת הקובל לפיה לא קיבל את מכתבי ההתראה שנשלחו אליו בהקשר זה (ס' 13 להחלטה).

49. בעדות בפניי הנאשם לא באמת קיבל אחריות על מעשיו אלו, והעיד: "לא הייתי קשור למקום הזה. זה שאני בעלים של החברה זה לא אומר שאני זה שביצעתי את זה בפועל. אני לא הייתי בדרך הים... אני הייתי בכרמליה, השותף שלי, גיסי, היה בדרך הים. אנחנו חילקנו בינינו את החלוקה, אני לא הייתי שם יום אחד. אני הייתי בא לפעמים בשבתות. זה שהחברה היא על שמי זה לא הופך אותי לאותו עבריין שביצע את הפרגולה הזו" (עמ' 61 ו-62 לפרוטוקול מיום 8.1.20). הסבריו אלו של הנאשם אינם מתיישבים עם הקביעות בהחלטת הביזיון.

50. אופן התנהלותו המבזה של הקובל אשר אינו מקיים את החלטות בית המשפט ביחס למקום העסק שבבעלותו ואופן ניהול עסקיו, מלמד אף הוא על היעדר תום לב ויושרה.

אופן התנהלותו העסקי של הקובל מול הנאשם

51. לטענת הנאשם יש באופן בו הקובל התנהל מולו במסגרת יחסיהם העסקיים, כדי ללמד על רמאות ונכללות.

חלק נכבד משמיעת הראיות התמקד ביחסי העבודה שבין הקובל לנאשם, בתיק ההוצל"פ שהתנהל ביניהם, בשאלת גובה החוב המדויק, וכד'. אינני סבור שעל בית המשפט להיגרר אחר הצדדים בהקשר זה, ולצורך הכרעה בקובלנה אינני נדרש להיכנס לפרטי תיק ההוצל"פ.

להבדיל מהעובדה, שהקובל התכחש לחתימתו על שטר החוב, התנהלות שיש בה כאמור כדי ללמד על חוסר תום לב וניסיון לחמוק מתשלום חובות, אינני סבור, שיש באופן התנהלותו הכללי של הקובל מול הנאשם ושותפו, כדי להצדיק את תוכן הפרסום. אין מחלוקת, כי הקובל התקשה לעמוד בתשלומים השוטפים, וחלק מהמחאות שרשם חזרו בהיעדר כיסוי, אך מהראיות שהוצגו (ראה ת/2 ונספחיו לרבות העברות בנקאיות, והתכתבות ווטס-אפ בין כפיר לביא לאשת הקובל) ניתן ללמוד, שחלק מהחשבונות שולמו, ובין הקובל לנאשם ושותפו התנהל שיח שוטף בנוגע לאותם תשלומים.

כך גם אין בעובדה, שהקובל ניכה מהתשלומים "עמלת שיווק" כדי ללמד על רמאות או נוכלות מצדו. הקובל הסביר, כי מדובר בנוהג מקובל ביחס לספקים (עמ' 68 ש' 8-12 לפרוטוקול מיום 08/01/20), וגרסתו זו לא נסתרה.

טענת הקובל, לפיה התנהלותו ובפרט פתיחת תיק האיחוד, מלמדת על תום לב

52. בסיכומי הפנה הקובל לעובדה שהוא פתח תיק "איחוד" בהוצל"פ, והדגיש כי יש בכך כדי ללמד על "תום ליבו" ורצונו האמיתי והכן להחזיר את חובותיו. הקובל אף ציין, שיש בעצם פתיחת תיק האיחוד כדי להצביע על כך, שהפרסום נשוא הקובלנה הינו זדוני ושקרי (ר' סעיפים 52-55 לסיכומי הקובל).

53. הנאשם מצדו צירף לסיכומיו את החלטת כב' הרשם ניר שפר על פיזור תיק האיחוד. הקובל התנגד בתוקף להגשת המסמך בשלב הסיכומים, ושלל את הצעת בית המשפט להגשת תיק האיחוד כולו. נוכח התנגדותו זו של הקובל, ונוכח העובדה, שהנאשם צירף את ההחלטה לסיכומיו ללא בקשה מתאימה, קבעתי (החלטה מיום 27.6.21), שלא יינתן לתוכן ההחלטה על פיזור תיק האיחוד, כל משקל ראיתי.

54. בתאריך 30.6.21 הפנה הקובל לעובדה שעל החלטת פיזור תיק האיחוד הוגשה בקשת רשות ערעור, ובהתאם אין לתת להחלטת הפיזור כל משקל.

55. לטעמי, היה על הקובל להסכים להגשת תיק האיחוד והחלטה על פיזור, וזאת משני טעמים מרכזיים: ראשית, תיק האיחוד כולל את תיק ההוצל"פ המתנהל בין הצדדים, וראוי היה לחשוף את בית המשפט לתמונת החובות המלאה. שנית, וחשוב מכל, אין לקבל מצב דברים, בו הקובל מעלה על נס את קיומו של תיק האיחוד כראיה ל"תום ליבו", וכאשר הנאשם מצרף לסיכומיו החלטה שיפוטית על פיזור של תיק האיחוד, הקובל מתנגד להגשת תיק האיחוד והחלטת הפיזור.

56. לאור האמור לעיל, (תוך שאינני נותן משקל לתוכן ההחלטה על פיזור תיק האיחוד), אני סבור שאין בעצם פתיחת תיק האיחוד כדי ללמד על "תום ליבו" של הקובל או על רצונו הכן להחזיר את חובותיו. למותר לציין, שאין בעובדה שהוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת הפיזור כדי ללמד אחרת.

כתב האישום שהוגש כנגד הקובל בגין אי תשלום חשבונות מע"מ

57. בסיכומי הפנה הנאשם לעתירת הקובל בתיק האיחוד, במסגרתה ציין האחרון שהוגש נגדו כתב אישום בגין אי תשלום חשבונות מע"מ בסך 100,000 ₪. לשיטת הנאשם, מדובר בראיה נוספת, שיש בה כדי להצביע על אמיתות הפרסום.

אין בדעתי לתת לעובדה זו כל משקל וזאת משני טעמים מרכזיים: ראשית, המסמכים בתיק האיחוד צורפו לראשונה לסיכומי הנאשם, מבלי שהוגשה בקשה מתאימה. שנית, גם אם יש בכתב האישום, שהוגש כנגד הקובל כדי לתמוך בהגנת הנאשם, הרי שלא הונחה בפני כל ראיה, שיש בה כדי ללמד על כך שהעובדות המפורטות בכתב האישום רלוונטיות למועד הפרסום, ולא מן הנמנע, שהעובדות כולן מתייחסות לאירועים מאוחרים יותר לפרסום.

האינטרס הציבורי שבפרסום בהיותו של הקובל איש ציבור

58. אין מחלוקת, כי הקובל היה "איש ציבור" במועד הפרסום. הקובל עצמו טען זאת, והדברים אף עולים מהראיות שהוגשו. בהקשר זה, כבר נאמר לא פעם, כי היותו של הנפגע איש ציבור מעיד בדרך כלל כי יהיה עניין ציבורי בפרסום הקשור למילוי תפקידו במובן הרחב של המושג, עניין ציבורי המהווה סייג לפליליות הפרסום.

חופש הביטוי מאבד מתכליתו אם לא יאפשר להבטיח הגנה לביטויים קיצוניים ומעוררי מחלוקת, על אחת כמה וכמה, שיש בהם עניין ציבורי, בשל היות הקובל איש ציבור, ובנסיבות אלו אף קיימת הגנה בכך, שהפרסום הופנה לאנשים שעליהם הוא נמנה, קרי: המגיבים לפוסט כחלק מבמה, שהיא פומבית לחלוטין, ויחד עם היותה פומבית, היא מקיימת הגבלות פנימיות, אשר מצויות בה, כמו פנייה למנהלי הפורום, כשהתבטאות עוברת את גבול הטעם הטוב, ולחילופין אפשרות להגיש תביעה אזרחית, אשר הסעדים המצויים בה, די בהם כדי להביא להפחתת הפגיעה, ככל שזו קיימת.

לסיכום

59. לא הוכח היסוד הנפשי הנדרש להרשעה בפלילים בעבירה לפי ס' 6 לחוק. הקובל לא הוכיח רכיב מהותי זה מעבר לספק סביר, וכאמור שוכנעתי מעדותו של הנאשם, ובהתחשב בכלל הראיות שהוצגו בפניי, וההקשר בו הדברים נרשמו, כי לא השתכללה אצל הנאשם כוונה פלילית לפגוע בקובל.

60. מעבר לנדרש, הנאשם הוכיח במידה הנדרשת בהליך זה, כי יש ממש בפרסום, בכל הנוגע לאופן התנהלותו

העסקית של הקובל, וגם אם ניתן היה לעשות שימוש במונחים מתונים יותר מנוסח הפרסום, הנאשם הראה, כי התנהלותו העסקית של הקובל רחוקה מלהוות דוגמא להגינות ולתום לב.

61. אינני מקל ראש בעובדה, שהנאשם נקט בלשון מוגזמת, אך נוכח ההקשר העסקי בו הדברים נאמרו, העובדה, שהדברים שפורסמו אינם חוטאים באופן בוטה למציאות העסקית, כפי שתוארה לעיל, הרי שההליך האזרחי בעוולת לשון הרע בו נקט הקובל כנגד הנאשם בגין אותו פרסום, נותן מענה ראוי ונכון יותר

62. את ההליך הפלילי יש לשמור בעבירת לשון הרע למקרים חריגים וקיצוניים בלבד. כב' השופט (בדימוס) א. פרוקציה הדגישה בפסק דין **סולטאן** את הצורך בחזק הסעד האזרחי, וכדבריה:

"... הצבת רף גבוה ליסוד הנפשי הנדרש בעבירת לשון הרע, המביאה מעצם טיבה לצמצום ולהגבלה בהחלת ההליך הפלילי בעניינה, עשויה להקרין ולהשפיע על הצורך בפיתוחו ובחיזוקו של הסעד האזרחי הניתן לפרט על פגיעה בשמו הטוב. בכך יהא כדי לתרום, בין היתר, ליצירת אמות מידה בסיסיות לדרכי התנהלותו של השיח הציבורי באופן שיאזן בצורה ראויה יותר בין חופש הביטוי לבין שמו הטוב של הפרט וכבודו כאדם".

ראה גם דברי כב' השופט (בדימוס) י. טירקל אשר חזר בס' 2 לפסק דינו בעניין **סולטאן** על השקפתו העקרונית אותה הביעה בע"פ 2831/95הנ"ל [3] וכן בדנ"פ 8613/96הנ"ל [19], לפיה:

"...יש בסעד האזרחי בעוולת לשון הרע כדי לספק את הנפגעים במרבית המקרים, ואין צורך בהרחבת תחולתה של הסנקציה הפלילית, כאשר דברים אמורים בעניינים שהם במהותם אזרחיים".

63. בנוסף, אופן התנהלות הקובל כמפורט בסעיפים 2-11 להכרעת הדין, אף הוא מלמד על כך שההליך הנוכחי אינו ההליך הנכון והראוי לבירור טענות הקובל.

לאור כל האמור לעיל אני קובע כי הקובל לא הוכיח את עובדות כתב הקובלנה מעבר לספק סביר, ואני מורה על זיכוי של הנאשם מהעבירה המיוחסת לו, ולו מחמת הספק.

גיל קרזבום, סגן נשיא

זכות ערעור לביהמ"ש המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתנה והודעה היום כ"ה תמוז תשפ"א, 05/07/2021 במעמד הנוכחים.

עמוד 19

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

